

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра освітнього менеджменту та публічного управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії

Андрій КРАСНОЖОН

“ _____ ” _____ 2022 року

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
на здобуття освітнього ступеня «Магістр»**

Спеціальність

073 Менеджмент

ОПП

«Управління закладом освіти»

Факультет

Соціально-гуманітарний

Одеса 2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП

ПРОГРАМА

Модуль 1. Основи менеджменту

Тема 1. Менеджмент організацій

Тема 2. Стратегічне управління

Тема 3. Менеджмент інновацій

Тема 4. Управління якістю

Тема 5. Маркетинг та зв'язки з громадськістю

Модуль 2. Основи управління освітнім процесом

Тема 1. Система освіти в Україні та управління нею

Тема 2. Нормативно-правова база управління закладом освіти

Тема 3. Принципи і методи управління закладом освіти

Тема: 4. Функції управління закладом освіти

Тема 5. Основні напрямки організаційно-педагогічної діяльності керівника

Тема 6. Методична і науково-методична робота в закладі освіти

Тема 7. Управління виховною роботою в закладі освіти

Тема 8. Управління змістом освітнього процесу

Модуль 3. Основи психології управління

Тема 1. Психологічний аналіз управління закладами освіти

Тема 2. Психологічна характеристика керівників закладів освіти

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ВСТУП

Мета вступного іспиту — з'ясувати рівень знань та вмінь, необхідних для опанування магістерської програми за спеціальністю 073 Менеджмент ОПП «Управління закладом освіти» та проходження конкурсу.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову освіту за будь-якою спеціальністю та здібності щодо оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Вступний іспит носить міжпредметний характер, що досягається побудовою за модульним принципом. Підґрунтям для визначення змісту модулів є передбачені Державним освітнім стандартом відносно самостійні напрямки практичної діяльності. У кожному модулі поєднується матеріал теоретичного та практичного характеру, покликаний виявити вміння використовувати категоріальний апарат, методи цієї спеціальності.

*Абітурієнти, які отримали диплом «спеціаліста», «магістра» і бажають вступити до магістратури за спеціальністю 073 Менеджмент та знаходяться за кордоном або на тимчасово окупованих і особливо небезпечних територіях (Донецька, Луганська, Запорізька, Миколаївська, Харківська, Херсонська), мають підтвердити цю інформацію. Для цього необхідно надати документи, що засвідчують статус при складанні фахового випробування і усної співбесіди з іноземної мови в онлайн форматі членам приймальної комісії.

ПРОГРАМА

Модуль 1. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ

Організація та її функції. Основні підходи до аналізу діяльності організації в сучасних умовах. Особливість закладу освіти як організації. Моделювання в теорії та практиці управління закладом освіти. Практика моделювання в управлінні сучасною школою. Розробка концепції та комплексно-цільової програми розвитку закладу освіти.

Тема 2. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Сутність і специфіка стратегічного управління. Мета і місія у стратегічному управлінні. Специфіка стратегічного мислення керівника та персоналу організації. Стратегія розвитку організації. Стратегічне планування, його основні переваги.

Тема 3. МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ

Управління інноваційним освітнім процесом у закладі освіти. Інноваційне освітнє середовище. Інноваційні освітні проєкти та управління їх здійсненням. Проєктування в теорії та практиці управління освітніми організаціями. Практика проєктування в управлінні сучасними закладами освіти.

Тема 4. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сутність понять «якість», «управління якістю». Якість як об'єкт управління. Методи управління якістю. Показники якості та їх класифікація.

Інформація та комунікації в менеджменті. Значення інформації в процесі менеджменту. Інформація, її види, класифікація та роль в менеджменті. Вимоги до управлінської інформації. Поняття та характеристика комунікацій. Види комунікацій. Комунікаційний процес. Комунікаційні бар'єри. Інформаційне забезпечення управління. Управлінська діяльність та інформаційне забезпечення управління.

Тема 5. МАРКЕТИНГ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Зміст та особливості маркетингу. Маркетингова складова діяльності керівника. Маркетинговий аналіз і контроль. Способи реалізації маркетингових процесів. Зв'язки з громадськістю та реклама.

Модуль 2. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

Тема 1. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Освіта та її мета. Складові системи освіти в Україні та принципи її діяльності. Управління системою освітою та його організація. Заклад освіти як об'єкт управління. Специфіка управлінської діяльності в закладі освіти.

Тема 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Конституція України про освіту. Цілі управління освітою згідно Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») та Національної доктрини розвитку освіти у XXI столітті. Концепція «Нова українська школа». Загальні положення Закону України «Про освіту» та освітнього законодавства. Трудові відносини у закладі освіти.

Тема 3. ПРИНЦИПИ І МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Науковість як принцип управління. Демократизм як принцип управління. Системність як принцип управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Економічні методи управління.

Тема 4. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Управлінський цикл. Планування роботи закладу освіти. Прогнозування як функція управління. Мотивація як функція управління, Координація як функція управління. Контроль як функція управління.

Тема 5. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА

Виховний, інструктивно-методичний, адміністративно-розпорядничий, суспільно-організаційний, фінансово-економічний, представницький напрям.

Тема 6. МЕТОДИЧНА І НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Сучасні методологічні підходи в педагогіці. Аксіологічний підхід: сутність понять «цінності», «педагогічні цінності»; загальні, національні, групові, сімейні, особистісні цінності. Культурологічний підхід: поняття «культура», загальна, національна, індивідуальна культура особистості, складники професійної культури вчителя. Особистісно-діяльнісний підхід: поняття «особистість», «діяльність», «професійна діяльність», «мотиви», «потреби». Компетентнісний підхід: сутність понять «компетентність», «компетенція», «готовність до професійної діяльності», складники компетентності вчителя. Системний підхід: поняття «система», «педагогічна система», «дидактична система», «виховна система».

Методи і форми навчання. Класифікація методів навчання. Індивідуальна, групова, фронтальна форми організації навчання. Урок – як основна форма організації освітнього процесу. Нестандартні форми навчання. Види, функції, параметри, форми, результати контролю процесу навчання в загальноосвітній школі. Вимоги до оцінки, види оцінювання. Організація викладання фахової дисципліни за допомогою необхідного методичного забезпечення.

Методична робота в школі. Значення методичної роботи для підвищення рівня фахової підготовки вчителя. Основні форми методичної роботи в школі. Моніторинг підвищення фахової майстерності педагогів. Підвищення кваліфікації, атестація та сертифікація педагогічних працівників.

Тема 7. УПРАВЛІННЯ ВИХОВНОЮ РОБОТОЮ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Основні категорія теорії виховання (виховання, самовиховання, перевиховання, формування особистості, становлення особистості, розвиток особистості). Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи.

Види виховання. Розумове виховання. Завдання і зміст морального виховання. Трудове виховання. Естетичне виховання. Громадянське

виховання. Патріотичне й інтернаціональне виховання. Виховання дисциплінованості. Статеве виховання. Фізичне виховання здобувачів освіти. Екологічне виховання. Профорієнтація: діагностика, консультація, адаптація.

Методи, прийоми і засоби виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів організації діяльності і формування поведінки. Методи стимулювання і корекції поведінки людини.

Функції і завдання класного керівника. Планування роботи класного керівника. Органи учнівського самоврядування. Створення креативної позитивної атмосфери в учнівському колективі

Функціональні обов'язки куратора студентської групи. Планування роботи студентської групи. План роботи куратора. Формування активу групи. Гуманістичний характер виховання. Напрями виховної роботи зі студентською молоддю. Зміст, форми, організація позааудиторної роботи.

Тема 8. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

Освітній процес. Компоненти освітнього процесу: цільовий, змістовий, діяльнісний, результативний. Педагогічні закони (об'єктивного характеру виховання, виховного характеру навчання, виховання особистості в діяльності, природовідповідності виховання і навчання, залежності ефективності виховання від особистості вихователя, потреби суспільства у всебічному гармонійному розвитку особистості), об'єктивні та суб'єктивні педагогічні закономірності. Моральні норми, принципи, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Поняття про форми організації навчально-пізнавальної діяльності. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Вимоги до сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Навчальні екскурсії. Практикуми. Семінарські заняття. Лабораторні заняття. Факультативні заняття. Домашня навчальна робота. Заняття в предметних гуртках. Лекція, семінар як форми організації навчання.

Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Форми навчання в закладах вищої освіти (очна (денна, вечірня); заочна (дистанційна). Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Лекції, семінарські і практичні заняття. Самостійна робота студентів. Виробнича і педагогічна практика.

Контроль результатів освітньої діяльності. Функції контролю результатів освітньої діяльності. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання. Критерії оцінювання навчальних досягнень суб'єктів навчання. Методи і форми контролю.

Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. Інноваційні процеси у системі освіти. Особливості інноваційної педагогічної діяльності. Технологія проблемного навчання. Інтерактивні технології навчання і виховання. Особистісно-зорієнтована технологія навчання і виховання. Інформаційно-комунікативні технології.

Модуль 3. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

Психосоціологічні теорії європейського менеджменту. Теорії та практика психології американського, японського менеджменту. Психологічні теорії управління: теорія психоаналізу, теорія науціння, теорія стилів управління, Управлінська теорія Р. Блейка та Д. Мутона, теорія раціонального управління, теорія співучасті в управлінні, теорія ситуаційного лідерства

Типологія особистості в трудовій діяльності (теоретична людина, економічна людина, естетична людина, соціальна людина, політична людина, релігійна людина).

Темперамент в системі управління. Якості темпераменту. Професійні вимоги до якостей темпераменту.

Стрес в процесі управління, природа його виникнення. Емоційний, інформаційний стрес. Негативні наслідки стресу. Способи реагування на стрес, психологічна адаптація до нього.

Психологія поведінки та діяльності як джерела виникнення і розвитку психології управління. Цілі діяльності. Професійна діяльність

Мотивація як система спонукань людини до діяльності. Теорії мотивації, їх характеристика. Види, типи і рівні мотивації. Мотивація підлеглих: мотив, провідний мотив, смислоутворюючий мотив, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація. Технологія виявлення індивідуальних і узагальнених мотивів

Вплив і влада в організаціях. Соціальні функції менеджера. Специфіка феномену лідерства. Лідерство і керівництво. Стилі лідерства (вожак, лідер, ситуативний лідер) і керівництва (авторитарний, демократичний, нейтральний, партисипативний). Системи якостей і рис характеру менеджера. Характер мислення менеджера-лідера: гнучкість-догматизм, продуктивність, швидкість, аналітичність.

Управління малою групою в організації: групова динаміка, конформізм, груповий тиск, згуртованість, сумісність, етапи розвитку трудового колективу. Подолання труднощів в управлінні трудовим колективом. Соціально-психологічний клімат колективу.

Тема 2. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Психологічна готовність особистості до виконання управлінської діяльності. Зміст і структура психологічної готовності керівників закладів освіти до управління.

Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівниками закладів освіти. Колегіальний підхід до прийняття управлінських рішень керівниками закладів освіти.

Поняття про стиль керівництва Індивідуальний стиль керівництва. Чинники, що впливають на ефективність різних стилів керівництва в закладах освіти.

Психологічні засади управління конфліктами. Конфлікти в міжособистісних стосунках. Типологія конфліктів. Основні стилі поведінки при конфліктах (конкуренція, співробітництво, компроміс, пристосування, ухилення). Психологічні техніки профілактики конфліктних ситуацій. Стратегія управління конфліктом. Керований конфлікт: типи, структура, стадії протікання. Медіація як технологія управління конфліктом.

Комунікативна компетентність менеджера. Управлінське спілкування як комунікація. Формальні неформальні види управлінського спілкування. Індивідуальні і групові види управлінського спілкування.

Основні комунікативні уміння менеджера: умінні провести ділову бесіду, нараду, готовність публічно виступити, уміння вести переговори

Критерії оцінювання результатів тестування для абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 Менеджмент, вступ 2022

Кількість правильних відповідей	Бали	Кількість правильних відповідей	Бали
4	100	21	178
5	114	22	182
6	118	23	186
7	122	24	190
8	126	25	194
9	130	26	197
10	134	27	200
11	138		
12	142		
13	146		
14	150		
15	154		
16	158		
17	162		
18	166		
19	170		
20	174		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аппело Юрген. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. Харків : Фабула, 2019. – 464 с.
2. Безродна С. М. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПБКФ «Технодрук», 2017. 174 с. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/34024/1/Bezrodna_Upravlinnia_ua_kistiu_2017.pdf
3. Гуторова О.О. Менеджмент організації : навч. посібник. Х.: Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: ХНАУ, 2017. 267 с. URL : http://xn--e1ajqk.kiev.ua/wpcontent/uploads/2019/12/gutorova_o_o_menedzhment_organizatsiyi.pdf
4. Довгань Л. Є., Ведута Л. Л., Мохонько Г.А. Технології управління людськими ресурсами. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 512 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/2_5275/1/TULR_navch_posibn.pdf
5. Карлова О. А. Основи менеджменту і маркетингу : підручник / О. А. Карлова, С. І. Плотницька, М. К. Гнатенко. – Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 228 с.
6. Жаворонкова Г.В., Скібіцький О.М., Сівашенко Т.В. Управління конфліктами: навч. посіб.. К. : Каравела, 2018.
7. Коберник О. М., Гагарін М. І. Менеджмент в освіті : навчальний посібник. 3-вид. Умань : ВПЦ «Візаві». 2017. 242 с.
8. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: посібник. Київ, 2019. 72 с. URL : <https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2019/12/efektyvnikomunikacii-posibnyk-final-preview-20-12.pdf>
9. Котлер Філіп, Армстронг Гарі. Основи маркетингу. Діалектика-Вільямс, 2020. 880 с.
10. Коць О. О., Ільчук П. Г. Фінансово-економічна діяльність: навч. посіб. Львів: Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016. 134 с.
11. Маркіна І.А., Біловол Л.І., Власенко В.А. Менеджмент організації. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 248 с.

12. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навч.-метод. посіб. Львів : Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
13. Менеджмент : навч. посіб. / Укладачі: Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/40291/5/Book_2019_Krasnokutska_Menedzhment.pdf
14. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Укладачі: Л.Є. Довгань, І.П. Малик, Г.А. Мохонько, М.В. Шкробот. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22243/1/%D0%9C%D0%9E_2017.pdf
15. Музиченко Г. В. Конспект лекцій з дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю». Одеса : Університет Ушинського. 2020. 50 с.
16. Капінос Г. І., Грабовська І. В. Управління якістю : навч. посіб. Київ : Кондор, 2016. 278 с.
17. Панченко М. О. Управління якістю: теорія та практика: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 228 с.
18. Постоян Т. Г. Психологія управління: навч. посіб. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 195 с.
19. Примак Т.О. PR для менеджерів і маркетологів. К.: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2019. 202 с.
20. Прохор І. Формування командного лідерства в університеті : навч. посіб. / К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. URL : https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2018/09/komandne_liderstvo_v_Universiteti_Prokhor.I_2016_40_s.pdf
21. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Психологія управління в організації: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Вінниця, 2016. 150 с. URL : http://shron1.chtyvo.org.ua/Pryschak_Mykola/Psykholohiia_upravlinnia_v_orhanizatsii.pdf?P_HPSESSID=588303826f79914f2a24eba9e6f95c7f

22. Пушкар З.М., Пушкар Б.Т. Кадровий менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 210 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1828_53008904.pdf
23. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи: методичні рекомендації. Київ, 2019. 47 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/07/13/2020-07-13-avtonomy.pdf>
24. Селютін В. М., Яцун Л. М., Ольшанський О. В. Теорія організації : навч. посібник. Х. : ХДУХТ, 2017. 280 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2468/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>
25. Селютін В. М., Яцун Л. М. Управління персоналом: Практикум : навч. посіб. Х. : ХДУХТ, 2018. 188 с. URL: http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2682/1/%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d1%83%d0%bc_%d0%a3%d0%9f_%d0%905.pdf
26. Управління проектами: навч. посіб. / за ред. Ю. І. Буріменко. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. 208 с. URL: <https://metod.onat.edu.ua/>
27. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління: підручник; 5-те вид. перероб. та доп К.: Центр учбової літератури, 2016. 492 с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/4982/1/Psykholohiia_upravlinnia.pdf
28. Черниш А.П. Менеджмент освіти: навч. посіб. Київ : Університет КМПУ імені Б.Д. Грінченка. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7034/1/A_Chernysh_NP_OM_IS.pdf
29. Шевченко Л. С. Стратегічний та інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18163/1/NMP-Shevchenko2019.pdf>

30.Шоробура М. І., Долинський В. Є., Долинська О. О. Менеджмент вищої освіти: навч. посіб. URL:https://pidru4niki.com/86515/menedzhment/menedzhment_vischoyi_osviti

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
13. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>